

SLOVENSKI NAROD.

Uplačuje vsak dan zvezcer, kišništvo nedelje in praznike, ter večja po pošti prejetna in avstro-ogradske dežele za vse leto 25 K., za pol leta 18 K., za četrt leta 6 K. 50 h., za jedan mesec 3 K. 30 h. Za Ljubljane brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K., za pol leta 11 K., za četrt leta 5 K. 50 h., za jeden mesec 1 K. 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša postotna. — Posamezne številke po 10 h. Na narodno brez istodobne vpodobitve narodnine se ne osira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne peti-vrste po 12 h., če se oznanilo jednorazno tiski, po 10 h. Že se dvakrat, in po 8 h., če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopuski naj se izvajajo frankovati. — Rokopisi se ne vratajo. — Uredništvo in upravljanje je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnemu naj se blagovijo pošiljati narodnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravljanje pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Klerikalno stališče.

Klerikalcii imajo menda vsak dan drugačen nazor glede nadaljnje svoje taktike, ali so pa že med seboj tako ne-jedini, da tega še prikrivati več ne morejo. V stiski so, to je očividno, in tudi strah jih že obhaja, kaj da bo, tega ne morejo utajiti, kaj pa store, je ne-gotovo.

Vlada je klerikalce prisili, da se odločijo in da pridejo z barvo na dan. Zgodilo se je to z ministrskim razpisom, v katerem je rečeno, da vlada ne izplača državnega prispevka za uravnavo Mirne, ako ne dovoli deželnega zboru deželnega prispevka, pač pa da je pripravljena, sklicati deželnega zboru, akoper prevzame deželniodborjamstvo, da bo deželnega zboru mogel mirno zborovati.

Kakor smo že poročali, se je deželni odbor vsled tega razpisa obrnil do vseh treh deželnozborskih klubov. Odvisno je od klerikalnega kluba, če se skliče deželni zbor ali če se ne skliče.

Prav v ti zadevi se vidi, da klerikalci menjajo svoje mnenje ali pa niso jedini.

»Slovenec« je še to soboto pisal: »Katoliško-narodna stranka stoji na stališču, da se mora ljudskimi potrebami takoj ustreči. Vedeli smo tudi, da katoliško-narodni poslanci žele, da se skliče zasedanje deželnega zabora nalač zaradi uravnave Mirne in nekaterih drugih neobhodnih ljudskih potreb ad hoc.«

V soboto so bili torej glasom »Slovenca« klerikalni poslanci zato, da se v smislu ministrskega razpisa skliče deželni zbor.

Včeraj pa že niso več za to; kar so še v soboto želeli, tega že včeraj več nečelo. Tekom štirih dni so torej dvakrat premenili svoje stališče. V včerajšnji svoji številki piše namreč »Slovenec« z ozirom na »Neue Freue Presse«, ki je poročala, da se na vladno iniciativo snide deželni zbor v mesecu decembru: »Stališče naše stranke je na kratko to: Pred vsem pravica,

potem pride drugo.« Kaj ta »pravica« pomeni, tega »Slovenec« sicer ni razodel, ali o tem ni dvoma, da se je sto izjavo povrnili na stališče, ki ga je zavzemal do sobote, da sedaj več ne želi, da se skliče deželni zbor.

Nc, nas zanima vse to samo v toliko, ker je očitno, da v klerikalni stranki glede obstrukcije nijednosti in da jedni »žele«, naj se obstrukcija opusti, drugi pa jo hočejo nadaljevati. V ostalem pa napredna stranka laglje čaka na deželni zbor, kakor klerikalna stranka, proti kateri se puntajo zdaj že najzvesteji njeni pristaši. Če hočejo klerikalci nadaljevati obstrukcijo — svobodno jim; obračunali bodo z njimi njihovi volilci. Značilno pa je vsekakor, da se v stranki krha celo glede obstrukcije, torej glede taktike, ki je bila soglasno sklenjena, krha tako, da že glasilo te stranke omahuje zdaj na to, zdaj na drugo stran.

Tekom prihodnjih dni se pač izvede, kaj so klerikalci odgovorili deželnemu odboru, je-li se je škof odločil za Šusteršiča ali za Detelo in Povšeta.

Kostanjevica proti obstrukciji.

(Izpis iz zapisnika občinske seje dne 24. avgusta 1902.)

Na pomočilo župana glede na škodljive posledice, katere so nastale za tukajšnjo občino vsled zaključenja deželnega zabora, se predlaga in enoglasno sprejme sledeča resolucija:

»Občinski zastop mestne občine kostanjeviške izreka svoje globoko ogroženje in grajo nad postopanjem takozvanih katoliško-narodnih poslancem v deželnem zboru dne 21. in 23. junija t. l. ter jim izreka svoje popolno nezaupanje, ker so preprečili plodonosno delovanje deželnega zabora in onemogočili vsako podporo iz deželnega zaklada v prid kmestitva.

Ivan Globočnik,
grajščak in župan.

Valentin Uršič,
trgovec v Kostanjevici, županov namestnik.

Občinski svetovalci: Jernej Škerjanc, klobučar in posestnik v Kostanjevici; Lavoslav Bučar, usnjari in posestnik v Kostanjevici; Anton Jordan, mlinar in posestnik v Koprniku; Martin Colarič, veleposestnik v Slinovcah; Miha Zalokar, posestnik iz Zaboršča; Anton Hodnik, posestnik iz Orehovca.

Občinski oddorniki: Jože Blatnik, posestnik iz Kočarije; Ignac Čerov, c. kr. cestni mojster in posestnik v Kostanjevici; Andrej Colarič, posestnik v Slinovcah; Jakob Colarič, posestnik v Kostanjevici; Miroslav Dinnacher, gostilničar v Glabučicah; Aleksander Hudovernik, c. kr. notar v Kostanjevici; Jože Kregulj, posestnik iz Gradinja; Janez Kuntarič, posestnik iz Kostanjevice; Franc Krhin, posestnik iz Dobe; Teodor Lappain, c. kr. davčni pristav v Kostanjevici; Franc Penca, posestnik v Malih Vodenicah; Franc Penca, posestnik v Vel. Vodenicah; Anton Štokar, posestnik v Orehovcu; Janez Šteh, posestnik v Malencah; Jakob Šintič, posestnik v Jablanci; Otmar Sever, c. in kr. nadporočnik v p. in posestnik v Kostanjevici; Janez Zgomec, gostilničar in lesni trgovec v Orehovcu.

Vililist: Alojzij Gatsch, trgovec v Kostanjevici.

Vsi lastnoročno.

Ravno v isti seji izvolil je občinski odbor gospoda dr. Iv. Tavčarja svojim častnim občanom z vsemi glasovi, izvzemši gospoda Otmarja Severja.

Kostanjevica, 26. avgusta 1902.

V Ljubljani, 28. avgusta.

Italijanski kralj na potovanju.

Kralj Viktor Emanuel je zopet na potovanju. Prvega je posetil carja Nikolaja v Peterburgu, drugi je nemški cesar Viljem v Potsdamu in Berolini. Listi dokazujojo, da je trozveza trdna in močna, a da je Italija v prijateljskem razmerju tudi z dvozvezo, z Rusijo in s Francijo, ter z Anglijo in sedaj tudi zopet s Švico. Diplomatski talent italijanskega zunanjega ministra Prinettija je povzročil, da ima

Italija sedaj zaveznike, ki so si med seboj celo sovražniki. Italija stremi za gospodarskimi koristmi, katere donašajo trgovinske pogodbe z raznimi državami. Zato se baje tudi na sestanku Viktorja Emanuela in Viljema Italija in Velika Nemčija gospodarski bližata. Italijanska zunanja politika je v zadnjem času srečna in koristonosna, kar se pa o avstrijski zunanjosti politiki ne da reči. Velikonemški listi simpatično pozdravljajo kralja. »Reichsanzeiger« piše: Prijateljstvo (italijanske in nemške) dinastije je dragoceno poroštvo, da je zveza med njima in Avstro-Ogrsko trdna in močna v političnih razmerah. Trozveza se je sklenila iz skupne potrebe, da se ohrani srednjeevropsko posestno stanje. Nobenemu članu ne nalaga bremena, ki ga vsaka posamezna država v lastnem interesu prostovoljno ne sprejema nase. »Norddeutsche Allgem. Ztg.« hvale kralja Viktorja Emanuela kot »resnega in zelo nadarjenega vladarja, pod česar žezlom se je Italija že v prvem letu gospodarsko utrdila in si na zunaj pridobila ugleda in vpliva med velevlastmi. Med Nemčijo in Italijo ni nikakega predmeta zavisti.« V Berolini bo sprejem posebno sijajen.

Tekmovanje Rusije in Anglie v Perziji.

Perzijskemu šahu, Muzaffer-Eddinu, ki se sedaj v Londonu, posvečajo angleški listi dolge članke, v katerih mu dokazujojo, da ne more storiti nič boljšega kot z vsem srcem okleniti se Anglije. Slavéga na vse možne načine in skušajo na ta način zatemniti njega prijateljstvo do Rusije ter se mu prikupiti. Dokazujejo mu, da je prijateljstvo do Anglie veliko večje vrednosti, kakor prijateljstvo do Rusije. »Daily News« trdi, da iztega Rusija svojo pest po Perziji prav tako, kakor jo iztega po Kitajski in po Turčiji. Zagotovila si je na severu tudi svoje železnice, s katerimi prepreči velik del Perzije; zato mora tudi Anglija na jugu Perzije napraviti več svojih prog, da se tako ustvari potrebna protitež. Glavna stvar pa je, da se v indijskem oceanu vzdrži ravnotežje. Sedanja suprematija Anglie v Perziji se nikakor ne sme izpodriniti z ruskimi spletkami. Resnica je, da je

LISTEK.

Po Gorenji Italiji.

Spomini s poto.

2. Milan.

(Dalje.)

Predolgo bi se mudil pri opisovanju znamenitosti Milana, ako bi hotel še nadalje le kratko omenjati krasote posameznih, četudi le najzanimivejših stavb in v njih hranjenih umetnin.

Castello Sforzerco, milanski grad, je kvadratična renesančna ogromna stavba iz neometane rudeče opeke. Na vsakem oglu je okrogel ali oglat stolp. Poslopje obdaja širok in globok jarek, preko katerega vodijo mostovi. V gradu je več dvorišč, iz katerih se pride v arheološki ter v umetniški in obrtni muzej antičnih in modernih del. Včasih je bil grad prozaična vojašnica.

Biblioteca Ambrosiana na Piazza de' Mercanti ima okoli 175.000 tiskanih del in 8400 rokopisov ter velikansko število slik in kipov. Tudi tu so za-

stopani Raffael, Tizian, Leonardo da Vinci, Moretto, Ferrari i. dr.

Cerkev je v Milanu kakor v Benetkah neštevilno. Posebno znamenite so: bizantinska Basilica di S. Ambrogio z mramornato tlakovanim dvoriščem, ki ga obdajajo arkade, pod njimi sarkofagi in vzdiani nagrobni spomeniki, s tremi ladijami in osmerokotno kupolo nad glavnim oltarjem. Sezidana je bila baje že v 5. stoletju. V njej je krstil sv. Ambrož sv. Avguština ter zabranil cesarju Teodoziju radi klanja v Tesalonikih vstop v cerkev.

V bizantinskem slogu je sezidana tudi velika Chiesa della Grazie, samostanska cerkev iz XV. veka z velikansko kupolo. Poleg cerkve je nekdanji refektorij z nadpisom »Cenacolo Vinciano«, v njej pa velikanska olnata, že pokvarjena slika Leonarda da Vinci »Zadnja večerja« ter še več drugih fresko-slik in reliefov.

Najstarejša cerkev sv. Lorenca je bila baje nekdaj palača Maksimijana v IV. stoletju. Pred cerkvijo stoji antičen Portikus 16 korintskih stebrov. Cerkev je osmerokotna ter ima kupolo.

Tik novega parka leži amfiteatralična arena, sezidana v strogo romanskem slogu leta 1805. Rabila se je včasih za tekmovanja v ježi in vožnji, dandanes pa se vrše tudi razne športne dirke in veselice.

Med največje zanimivosti Milana pa spada Cimitero monumentale, glavno pokopališče, ki pokriva ploskev 200.000 m². Vhod tvorijo galerije in arkade nad visokimi stopnjicami. Stavba ima obliko naeni (vhodnih) strani odprtega čtverokota. Na sredi in obeh končeh so visoke luksuriözne kupole. V tej stavbi so bogataške krypte in podzemelske galerije z nad 30.000 grobnicami. Krasnih reliefov in poprsij je nebroj. Ogromno pokopališče pa je pravcat muzej milanske kiparske umetnosti. Tu je neštevilo prekrasnih, arhitektonsko umetnih mavzolejev, bronastih in mramornatih kipov in poprsij; celih skupin na posameznih grobovih pa na tisoče in tisoče. Pri nas običajnih križev, nagrobnih plošč in odlomljenih stebrov je na tem pokopališču minimalno. Preko groba soprog leži bronasta podoba na obrazu ležeče soproge — ob gomili matere stoje

v objemu plakajoči mramorni otročiči — na grobu spi na bronasti zofi mrtva deva sama; do prsi je gola in z razpuščenimi lasmi, telo pa ji pokriva dragocena odeja; — na gomili cele rodbine je bronasta skupina proti nebu se dvigajočih teles, v vzletu držečih se med seboj za roke; le zadnji in najnižji še stega roko po zemlji...

Realistično poetični prizori in skupine žalujočih ostalih povsod! Zato pa je vtisk tega pokopališča mogočno pretresljiv. Zdi se ti, kakor da si zašel v širok gaj cipres in palm, kjer vse plaka in se za večno poslavljaj s pravkar umirajočimi. Živiljenje in smrt, obup in nada, sreča umrlih in žalost potomcev je upodobljena tu v mojstrskih umotvorih plastično. Milioni počivajo tu in milioni frankov krasi njih gomile!

Delo nepopisne krasote pa je končno tudi Arco della Pace, mirovni slavolok iz samega belega mramorja z velikanskim obokanim prehodom in z dvema visokima stranskima vratoma. Osem korintskih stebrov drži ogromno stavbo rimskega sloga, a z novorenesančnimi okraski, reliefi in kipi. Na vrhu se pelje v rimskem

ruski vpliv v severni Perziji jako velik ter da je dobila Anglija na jugu v Nemčiji močnega tekmeца. Zategadelj hočejo Angleži pridobiti šaha za razne koncesije.

Južnoafričanske razmere.

Reitz, državni tajnik prejšnjih južnoafričanskih republik, ki je sedaj v Parizu, hoče iti v Ameriko predavat na korist Burom. Okoli 50.000 farm je porušenih v Transvaalu in Oranju. Vojna škoda znaša pol miljarde, zato pa tisti 3 milijoni funтов, ki so se dovolili pri sklepanju miru v Vereenigingu, ne bodo izdali mnogo, zlasti še, ker se denar razdeli med Bure, ki so Angležem prijazni. Angleži plačajo le 15% vojne škode. Mir se je moral skleniti v prvi vrsti radi žensk, ki so v koncentracijskih taboriščih umirale od gladu. Ako bi se Burom ne bile smilile lastne žene, bi se bila vojna še dalje časa nadaljevala. — Spočetka julija je 80.000 mož kolonialnih čet ostavilo Južno Afriko. Do 7. septembra se vrne domov še 30.000 mož. V Londonu se je zbral že več tisoč invalidov, ki zahtevajo odškodnine ali služeb. Kitchener prosi razne tvrdke, da bi jih vzeli za hlapce, toda podivjanih vojakov se brani vse.

Najnovejše politične vesti.

Iz Rima poročajo, da se snide ruski car na poti v Rim z avstrijskim cesarjem. — Fr. Kossuth je izjavil, da se nagodba v ogrskem parlamentu ne dožene tako lahko, kakor se misli v Avstriji. Neodvisna stranka misli odočeno oponirati. — »Budivoj« poroča, da namrava vlada poklicati tri Čeha v gospodsko zbornico in morda se nastani v Pragi stalno kak član carke rodbine. Tudi se ustanovi druga češka univerza. Za to ceno bodo Čehi obstrukcijo opustili. »Budivoj« ima baje zvezne z ministrom dr. Rezkom. — Umrl je v Berolini član gosposke zbornice grof Ludovik Herberstein; svoja posestva je imel na Moravskem ter je zastopal srednjo stranko moravskega veleposestva. — Več policistov. Mesto reform je pomnožila ruska vlada v poltavski guberniji število policistov. — Glavni namen potovanja Burov v London so pogajanja za avtonomijo prejšnjih burskih republik. — Krüger je najel v Lošvicah dve vili. Prebival bo ondi in v Draždanah. Njegovi spomini izidejo v novemburu t. l. v Monakovem v založbi Lehmanna v raznih jezikih. Potezalo se je zanje 27 založnikov. Zlasti Američani so ponujali visok honorar.

Dopisi.

Iz Blagovice. Pri nas v Blagovici, kjer kraljuje župnik Tone Mali, so povsem mirni ljudje, kateri so bili toliko poslušni in ubogljivi svojemu župniku, da, ako bi on kateremu zapovedal, da bode drva na njem sekal, takoj se mu pokori. Vedno so še v veliki večini tisti, katere ima tako na konopcu, vendor pa se je začelo nekaterim toliko v glavi jasnit, da so mu začeli obračati hrbet. Protimeni, dasiravno sem tukal šele osem me-

vozu s 6 konji genij miru. Na vsakem 4 oglov pa dviga gol jezdec lovov venec. Slavolok se je začel staviti leta 1807. v proslavo zmage Napoleona I., a razkril ga je šele leta 1838. avstrijski cesar Ferdinand I. Ta spomenik iz belega kreolskega mramorja je veljal skoraj 4 milione italijanskih lir. Dasi stoji sredi široke ceste, je vendorle obdan z verigami ter se je možno voziti le na obeh straneh.

Milan je moderno, bogato mesto — majhen Pariz. Živahno in bujno je v njem trgovsko in obrtno življenje ter veselo in prijazno njegovo prebivalstvo. Baje prebiva v njem več tisoč Nemcov, vendor pa se nemške govorice ne čuje nikjer. Italijansčina vlada skoraj izključno, dasi se govori po prodajnicah tudi precej francoski.

Spočetka avgusta ni sezona za potovanje po Italiji, vendorle pa je v Milanu tudi v najhujši vročini mnogo tujcev, večinoma Francozov, Angležev in Nemcov. Zato pa so zvečer restauranti in kavarne nabito polne. Skoraj povsod svirajo privatne izvrstne kapele.

Tretjega dne popoldne sem se odpeljal v Turin na prvo mednarodno razstavo v Italiji.

(Dalej prih.)

secev, dela na vse kriplje, samo da bi odvrnil ljudi od moje hiše, ker sem na ročnik Vašega cenj. lista ter nekoliko svojim sosedom odi odpiram, ter jim pojasnjujem, kdo je pravi prijatelj kmečkega ljudstva. Kako pa ruje in hujška ta celičatar med zakonskimi, o tem Vam hočem poročati o drugi priliki, n. pr. kako ruje on proti moji soprogi. Danes navedel Vam budem le nekoliko, za kar vse pa imam v obču spoštovane može, kateri radi potrdijo, da je to istina.

Dne 29. junija t. l. govoril je na prižnici približno tako-le: (On je namreč oznanil »ofera za nove orgle, a v resnici so te orgle njegovo nikdar dovolj mokro grlo...) Kdor misli dati krajcar v »ofera, naj nikar ne hodi okrog altarja, ampak naj pobere vse krajevce po celi cerkvi jedna oseba v klobuk, ter naj jih nese okrog altarja. Kdor bode pa dal goldinar, on pa že sme okoli altarja. Ko so ljudje to slišali, niso nikakor mogli verovati, kako je to mogoče, da bi revez z malim premoženjem, kateri ne more dati mnogo v dar, ne smel okrog altarja, katerega so postavili njegovi predniki.

Nekoč je bil krst (datuma si nisem zapomnil). Pri nas je navada, da gredo botri potem, ko krst mine, v gostilno, kjer pijejo botrino. Tako sta tudi tu boter in botra, prisreda z otrokom v farovž, naročila vprsto župnika mežnarju, naj gre v gostilno naročit jedi in pijače, da predeta ona dva po krstu tja. Mežnar je odšel svoje naročilo izvršiti, župnik pa je rekel botru, v to gostilno nikar ne hodita. Vama budem dal že jaz pijačo, ostanita rajši pri meni v farovžu. (To pa zaradi tega, ker je imenovan gostilničar moj prijatelj ter ne odobruje vseh župnikovih neumnostij.) Boter se je branil, češ, jaz sem naročil, tedaj bode gostilničar oškodovan, ker mu bode vse ostalo, kar je za naju pripravil, a nič ni pomagalo. Siloma jih je pridržal v farovžu ter napajal z vinom, končno pa sta, čudeč se, morala vino župniku plačati. Da ne bi slučajno prišli neki ptuji gostje v omenjeno gostilno, tedaj bi imel gostilničar škodo, ker bi se mu jedi pokvarile.

Dne 20. julija t. l. rekel je na prižnici med drugim tudi: »Ljudje, nikar ne mislite, da Vam bodo naši zvonovi ter naša dva mežnarja odgnali hudo uro in točo, povedal pa ni, kdo jo bode odgnal. Seveda so pametnejši ljudje iz tega sklepali, da treba župniku zopet plačati, ter vsa nevihta in ploha pojde v župnikovo vedno suho grio. Naši ljudje pa so vajeni od nekdaj tega, da v slučaju hude nevihte čakajo, da začne zvoniti, in ljudje tedaj molijo, da bi jih obvaroval Bog hude ure. S tem župnik sam ljudi od molitve odvrača. X. Y.

Tako tudi on cele noči hodi poleg farovža po državnih cesti s kolom ter preganja fante, ako nekoliko zapojo. Tako imam jaz že tri meseca doma leseni zapah od vežnih vrat, s katerim je prišel nad fante, pa mu ga je moj tesar odvzel ter ga meni prinesel. Takih in enakih nerodnosti uganka toliko, da se ljudje povprašujejo, je li »Tonček« še pri pravi pameti ali pa se mu morda jedno kolo malo prehitro v glavi vrti.

Zveza slovenskih pevskih društev.

Kako velik uspeh ima vsaka dobro prenišljena organizacija, smo se ravnokrat prepričali pri veliki pevski slavnosti v Zagrebu. Da je petje na Hrvatskem v toliki meri razvito, ima nedvomljivo v prvi vrsti zasluge »Zveza hrvatskih pevskih društev«. Da se društveni živelj še bolj podkrepiti, in da postanejo posamezni člani zvesti in vstrajni pri svojih društvih, je izdala »Zveza« krasna darila za one člane, kateri so po deset, oziroma dvajset let neprehenoma pri jednem in istem društvu delovali. Da bodo taka odlikovanja na člane ugodno vplivala, je gotova stvar, s tem pa si tudi društva mnogo pridobe, kajti le ona pevska društva lepo napredujejo, v katerih zborih so dolgoletni člani, jeden druzega vajeni. To vidimo zlasti pri čeških pevskih društvih, kjer je glasba na najvišji stopnji, a vidimo v zborih tudi pevce častitljive starosti, a vendor svežih in čistih grl.

Upoštevajoč veliko važnost za slovensko pesem, je pevsko društvo »Slavec« že pred osmimi leti, t. j. ob svoji desetletnici, leta 1894. na predlog tedanjega društvenega predsednika g. Ivana

Dražila, sprožilo misel, naj se ustanovi »Zveza slovenskih pevskih društev«. Ta predlog, katerega referat je prevzela »Glasbena Matica«, je bil na slavnostnem zborovanju desetletnice soglasno in navdušeno sprejet, ter se je poverilo izvršitev tega predloga tedanjim načelnikom ljubljanskih pevskih društev sporazumno z »Glasb. Matico«.

Vendor se je ta velevažna zadeva pozneje nekoliko zavlekla, tako da so se šele čez 2 ali 3 leta sešli poklicani faktorji, da sestavijo, oziroma odobre pravila, katera so bila potem vladni v potrjenje predložena. Odkar je vladna pravila potrdila, je preteklo zopet nekoliko let. Dasi »Zvezza« obstoji, vendor pa svojega delovanja še ni pričela, to pa vselej tega ne, ker je bil prvi občni zbor ob takoj nepriladnem času sklican (ob počitnicah) tako, da niti sklepčen ni bil, a do drugačia, takozvanega ustanovnega občnega zборa potem ni prišlo. Da se je s tem v pevskem ozirom mnogo zamudilo in zagreljalo, se ne da ovreči.

Zatoraj naj bode sedaj poklicani faktorjev nujna skrb, da se ta zadeva ob prvi priložnosti spravi v prav tir, ter se skliče ustanovni občni zbor, na katerem naj se voli stalni odbor, da potem prične z »Zveznim« delovanjem. Pred občnim zborom pa naj se razpoložijo vsem onim, slovensko pesem goječim društvom, katera pravila še niso prejela, ista v pregled, da se vedo po istih ravnatih oziroma predlogi staviti.

Po pravilih je sedež »Zvezze« v Ljubljani, in tudi stalni odbor mora biti v Ljubljani ali njeni bližnji okolici, ker je na ta način delovanje oborovih sej jako olajšano.

Naša misel je, naj se skliče prvi ustanovni občni zbor »Zvezec« v Ljubljano, a šele tedaj, ko bodo vsa v to prizadeta društva o tem obveščena, kajti nobena polovičarska stvar ni dobra, dana mora biti vsakemu odposlancu prilika, osobito na prvem zborovanju izraziti svoje misli in predloge v korist »Zvezi slovenskih pevskih društev«. — I.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 28. avgusta.

— »Daničarski« program. Tedni se je vršil, neopažen od Ljubljancev, shodek, ki so ga priredili lemenatarji v zvezi s par katoliškimi ali krščanskimi akademiki. Nas ne zanima, kako so reševali svoja famozna predavanja, kako so proglašili semeniščnike za prave akademike itd., povedati hočemo le, na kak način so zavrnili naš list, ki jim je bil učital, da niso narodni. Neki govornik, ki je imel sploh glavno besedo, je maloštevilnim zbranim zatrjeval, da so »Daničarji« pred vsem narodniki, potem šele katoliki. S tem je postavljal na laž daničarski program, ki pravi: katoliki smo, potem Slovenci in demokrati: Mi sicer ne uvidevamo, zakaj je sploh treba posebej povdarjati, da je kdo katolik, pa vendor se nam zdi izjava, da so »Daničarji« bolj narodni kot katoliški, zanje še dosti hvalevreden napreddek. Samo besedam pa ne verjamemo nič. Koliko da jim je za naša narodna vprašanja, so dokazovala predavanja, kjer so poiskali iz znanosti le tisto, kar ima od daleč kako zvezò s katolicizmom, kar se potem razglaša kot pristna »katolička znanost«. Kakor že sploh na klerikalno narodno zavednost ne damo mnogo, tako smo i v tem slučaju uverjeni, da so »Daničarji« s tem, da so javno zatajili svoj program, hoteli doseči le, da se spet kak obmejni dijak, ki ne pozna razmer, vsede na njihove limanice! Če »Daničarji« javno tako ravnajo s svojim programom in pa preobražajo, kakor dela preši z mehom, potem nam seveda ne bodo zamerili, če jim sploh nič ne verjamemo, če govore o načelih.

— Nedeljski počitek. Razglas deželne vlade za Kranjsko z dne 5. avgusta t. l. št. 11.882, s katerim se je novo določil nedeljski počitek, je stopil po § 2. zadnji odstavek v veljavnost tisti dan, ko se je razglasil v deželnem zakoniku. Potem takem so nove določbe glede nedeljskega počitka v veljavi že od 16. avgusta t. l. ter se morajo po njih ravnati obrtniki in trgovci od 16. avgusta nadalje. Prestopek tega zakona se kaznuje najstrožje ter so določene globe od 20 do 800 krov, oziroma z zaporom od 48 ur do 80 dni. Opozorjam vse tukajšnje trgovce in obrtnike, da ne bodo imeli potem sitnosti! V nedeljo, 17. t. m. bi bile morale biti po zakonu vse trgovine in obrtnice že zaprte.

— Še nedeljski počitek. Piše se nam: Vsak veden in prevdaren trgovec, ki je včerajšnji prvi odstavek dopisa o nedeljskem počitku s premislekom prečital, je takoj spoznal, da dopisnik ni prav nič poučen ali da noče uvaževati razmer glede nedeljskega počitka in noče pripoznati že tako važnega v nestrpnemu pričakovanemu nedeljskemu počitku. Znano je vsakemu, da uživa pri prost delavec veliko več prostosti, kakor ubog trgovec, koji bi si moral vsled celotedenškega prenapornega dela in utrujenega uma vsaj v nedeljo glavo razvedriti, da bi si tem lažje pripravil novih moči za bodoči teden. Stvarnik sam je rekel: »Šest dni delaj, sedmi dan počivaj!« To zasluži v prvi vrsti gotovo trgovcu. Nespatno je, da je sploh prišlo do te borbe v trgovini, saj so se poganjana za nedeljski počitek že par let vlekla. Malemu trgovcu, ki se je razkoračil nad vladom, bodi povedano, da vladu ne izdaja uredbi, ki segajo v gospodarsko življenje, kar brez premisleka, nego prevdari resno vse okolnosti, predno kaj uveljavlji. Ako se je prej toliko trgovcev izreklo za nedeljski počitek, potem je pač ob sebi umevno, da se veliki trgovine ob nedeljah vse popolnoma zaprete, ne bode nične vsled tega trpel izgube, kajti isto pičlost, ki bi jo utegnil v nedeljo prodati, prodal bo vsak ali v soboto ali pa v ponedeljek. Dopisnik se izgovarja na delavce, klobuke, dežnike in drugo. Delavci so večinoma že vsi ob 6. uri prosti in si do 8. ure lahko vse nakupijo, ker so tako dolgo prodajalne zvečer odprte. Kar se tiče samostojnih rokodelcev, so skoro vsi oženjeni, naj jim torej žene ali otroci potrebščino nakupijo; kar je rokodelskih pomočnikov, naj nakupijo po učencih, kar potrebujejo. Kako pa špecerijski nastavljeni nakupijo obleke in druge stvari, ker so vendor bolj v delo vpreženi, kakor navadni delavci? Pa si znajo vendor pomagati. Vse se da doseči, da se le ne izgubi upanja, kakor nekateri, na katere se pa veletržci gotovo ozirali ne bodo. Znano je, da je vlad napovedala 5 km na okrog Ljubljane prodajalne zapisari, toraj ima Šiška isto postavo kakor mi, česar pa dopisnik ni hotel vedeti. Če imajo trafikantje odprt, nimajo drugi trgovci vsled tega nikakršne škode, ker je to čisto druga stvar. Dopisnik občuduje Angleško, pri nas pa se še to malo dovoljeno nam olajšavo noče strinjati. Špeceristi na primer imajo samo dve urici prosto, njim bi se moralo v prvi vrsti dovoliti celi nedeljski počitek, ker ga tudi zaslužijo. Čez par let se bo dalo tudi to upeljati, za sedaj pa bodimo s tem zadovoljni, kar smo dosegli. Pač bi vlad lahko še uveljavila vsaj za vseki praznik celi počitek, kar je n. pr. v Kranju ali po Stajerskem. Žal jetudi dopisniku, da imajo vladna magistrat in redarji nas in to postavo v Brambi. Ako bi bil nedeljski počitek odvisen od trgovcev samih ali od gremija, bi danes in sploh nikdar nič ne dosegli, tako bode pa že dobro skrbljeno od strani redarjev in počitka željnih uslužencev, da se tudi odzadaj ne bode blaga prodajalo. — Več trgovskih sotrudnikov.

Opomba uređništva: Mislimo, da smo s priobčevanjem dopisov z obesborov v polni meri storili, kar nam vleva lojalnost. S tem bodo konec tej polemiki v našem listu. Nadaljnji dopisov ne bomo več priobčevali in prepuščamo stvar interesentom v poklicanim faktorjem. Častivredni »Slovenec« je tudi to priliko porabil, da bi ribaril v motni vodi. Mi smo nepristransko priobčevali dopise iz interesiranih krogov, poštenjak »Slovenec« pa je stvar zasukaval, kakor da je uređništvo nastopilo proti nedeljskemu počitku. To je očitna zvijačnost, ki pa »Slovenec« ne bo prinesla koristi. Sicer pa, da glasilo šenklavških gadov ne bo v dvomu glede našega stališča v tej zadevi in da bo videl, da se mi nikakor ne bojimo odkrito povediti svoje mnenje, izjavljamo, da smo tudi mi odločno za nedeljski počitek.

— Dr. Elbert — pomožni škof? Poroča se nam, da si je izbral novi tržaški škof dr. Nagl za svojega adlatusa in substituta novomeštnega prošta dr. Elberta, če bi pa ta odklonil, pa dr. Karlina, ki je bil njegov sošolec v Rimu. Jamčiti za to seveda ne moremo.

— Gledališka cenzura na Kranjskem. O postopanju naše gledališke cenzure se je govorilo že v deželzboru. Sedaj je cenzura prepovedala Halbejevo dramo »Mladost«. Cenzuri baje ne ugaja tendenca te drame, ki se igra na Dunaju, v Zagrebu, v Oseku, Pragi, Gradcu, na raznih manjših nemških in čeških odrih. Vsaka »šmira« na Češkem in Moravskem ima v svojem reperetoarju »Mladost«, a v deželnem gledališču v Ljubljani naj bi se ne igrala. Od-

bor dramatičnega društva vloži proti tej ozkorski odločbi dež. vlade rekurz. Ljubljana še ni zadnja vas v državi.

— **Poroči** se g. Leon Souvan, sin ljubljanskega veletržca g. Ferdinand Souvana, z gdž. Heleno Sponerjevo, hčerjo veleindustrijalca g. Karla Sponerja v Svitavi. Poroča bo dne 1. septembra v Svitavi na Moravskem. Iskreno čestitamo!

— **Požar v Martinjaku pri Cerknici.** Včeraj zvečer smo dobili naslednjo brzojavko: »Velika nesreča je zadeila vas Martinjak. Pogorelo je 25 hiš, 73 gospodarskih poslopij, 57 prešičev in 6 goved. Škoda je, ne všeči kmetijskega orodja, hišne oprave in obleke cenjena na 125.262 kron. Beda je velika. Vsestranska pomoč nujno potrebna. — Županstvo Cerknica.« — Z druge strani se nam danes poroča: »Požar je nastal v tork popoldne in je provzročil silno škodo. Občina Cerknica je bila po zastopnikih na lici mesta in sklical cenilce, ki so precenili škodo. Ogenj je bil tako strahovit, da ni bilo možno iti po glavnih cesti skozi Martinjak. V tri četrt ure je bila katastrofa gotova. Ob štirih je začelo goreti, ob petih so se že poslojpa podirala. Zgoreli so tudi brzjavni drogi. Izmed ljudij ni nihče ponešrečil, samo opekla se je nekoliko neka ženska. Živine se je malo rešilo. Po vrtih je bilo videti opečene in osmojene prešice, katerih niso mogli pravočasno izpuštiti. Gasilna društva iz Dolenje vasi, iz Cerknice, iz Grahovega in iz Loža so požrvovalno delovala celo noč in se šele v sredo zjutraj vrnila domov. Posestniku Andreju Otoničarju je zgorelo 1100 K gotovega denarja, ki ga je dobil za doto od brata. Pričenil se je šele pred kratkim in zdaj je požar uništil hišo in vse njegovo imetje. Tudi Alojziju Premru se je podobno zgodilo. Ker ni mogel več do hiše, mu je zgorelo 800 K gotovega denarja. Ta požar je za prebivalce Martinjaka toliko hujša nesreča, ker so bili vsi pogorelci pri raznih zavarovalnicah zavarovani samo za 58.000 K. Pogorelci so izgubili vse, še obleko. Bosi in goloroki prosijo po hišah kruha. Izpostavljeni so največji bedi. Milosrčni ljudje, — pomagajte ubogim pogorelcem vsaj za prvo silo.«

— **Nesramna farška zvijača**, o kateri se nam poroča iz Velikeleke na Dolenjskem, je gotovo sledče dejstvo. Neko nedeljo oznanil je župnik M-č v Št. Lovrencu, da bode kakor prihodno nedeljo »ofer« za popravo cerkve. Ker je farna cerkev istinito popravje potrebna, in ker so vsi farani, brez razločka glede političnih nazorov, za božjo čast jednako vneti, obnesel se je napovedani »offer« vzliz veliki kmetiški bedi, še precej dobro. Nbral se je 80 kron. Par nedelj pozneje propovedoval je župnik M-č o strašanski revščini, v kateri se baje sveti oče v Rimu nahaja in povedal je, da mu je od škofijstva zaukazano, za tega vatikanskega siromaka »Petrovinar« pobrati. Povedal je pa še dalje, da »Petrovinar« ne bode pobiral, ker je že z namenom vatikanskemu siromaku prej ko mogoče pomagati, za popravo farne cerkve nabran in znesek 80 kron v Rim odposlal. Ali ne presega ta farška zvijača že meje najpodlejšega čina? Ali ni to že kar očitno sleparstvo? Ko je ranjki blagi major pl. Marko Trebuhošić umrl, se ni smelo pri njegovem pogrebu z zvonovi farne cerkve zvoniti, ker je bil — pravoslavne, in ne rimske katoliške vere. Za popravo farne cerkve nabran denar se pa sme porabiti za utešenje »bede« tistega vatikanskega siromaka, ki ima na leto kakih 25 milijonov kron dohodka! Fej takemu poštenju!

— **10letnica pevskega društva „Ljubljana“**. Odbor pevskega društva »Ljubljana« je sklenil v svoji zadnji seji, da bode obhajalo društvo svoj 10letni obstanek prihodnje leto meseca avgusta. Ob tej priliki bodi tudi shod zaveze slovenskih pevskih društev in tekmovanje v petju. To se naznana radi tega, da se bodo zamogla druga društva, bodisi pevska ali ne pevska, ozirati na to slavnost, katera bodo prirejena v večjem slogu in katera bo trajala tri dni. Posvetovanje zastopnikov slovenskih pevskih društev v Ljubljani

radi tega shoda se bo vršilo v kratkem. Vabila na to slavnost razposlala se bodo v kratkem in vabila se bodo vsa jugoslovanska pevska društva, kakor tudi vse češka in poljska.

— **Premogovo žilo** so baje zaledili blizu Vrhnike ter se bode pričelo v kratkem strokovno raziskavanje.

— **Uboj.** Sinoči je v Dolenjem Logatu neki 18 letni fant ubil svojega rivala. Napadel ga je s polenom in ga udaril po glavi tako, da je napadenec davi umrl.

— **Imenitna znanstv. najdba.** »Zoologischer Anzeiger« prijavlja v XXV. zvezku, štev. 679 dne 18. avgusta t. l. od mladega slovenskega zoologa g. Franca Megušarja na Dunaju opombe o rodih povodnega hrošča »hydrophilus piceus«. G. Megušar (iz Kamne gorice pri Radovljici) je prvi našel epitel klince (Keimepithel) in iznova konstatiral že prezerte razcepljene slezi, ki sta jih sicer že prej videla Dufour in Stein, pa sta se docela motila o njih pravem pomenu in o njih veliki važnosti. Naš rojak je spoznal, da so dosedanje trditve napačne in namerava v kratkem natančnejše opisati vspehe svojih znanstvenih preiskavanj o tem predmetu, ki so se z njim bavili svetovnoznan učenjaki Leon Dufour, Suckow, Stein, Joh. Müller, Claus, Korschelt in drugi. Mlademu slovenskemu naravoslovcu čestitamo prav iz srca!

R. M.

— **V Dražgošah nad Železnimi kamami** se ljudstvo zelo pritožuje, da ne stanuje za Dražgoše imenovana babica na tem mestu. Naselila se je v Železnikih, to je dve uri daleč, tako da jo moramo od ondot na pomoč klicati, kar je v takih slučajih vendar prehudo. Vprašamo, ali je s tem c. kr. okrajno glavarstvo v Kranju zadovoljno? — mi nismo.

— **„Navihanci“ — pod kozolcem.** Pri veselicu bralnega društva, pod kozolcem g. Frančiška Štravsa na Dolu pri Hrastniku, bodo igrali v nedeljo, 31. avgusta burko »Ata Žužamaža«, ki jo je po Rado Murnikovi humoreski predil s pisateljevim dovoljenjem g. učitelj Mihael Roš. Čisti prebitek je namenjen pokritju stroškov novega igralnega odra.

— **Kaj je vse mogoče?** Iz Spodnjetejarskega takoimenovanega »Sauzipfa« se nam piše: Pred nekaj leti vložil je neki trgovec domačin prošnjo za knjigotrško koncesijo. Prošnja je bila v vseh instancah odbita z razlogom, da se dotični ne more izkazati s spričevalom srednjih šol. Pozneje je prosil takoimenovane skrajšane koncesije za tiskanje kuvertov, posetnic, povabil i. dr. ter se skliceval na to, da je dobila tako dovoljenje žena nekega učitelja v Gradcu. Torej v Gradcu, kjer je veliko in velikih tiskarn, je bilo to mogoče, v političnem okraju pa, kjer je mnogo šol in uradov ter na 75 km oddaljeno nobene tiskarne, se to ni dovolilo. Zdaj pa pride iz Translitvanje mož, kateremu je namestniško predsedništvo (prezidij, ne namestniška, kot obrtna oblast) podelilo v nekem smislu knjigotrško koncesijo. Isti mož prošil je tudi za tiskarsko koncesijo, katera je bila pri namestniji odbita, vendar mož še ni upanja izgubil ter še celo govoril, da gotovo dobi koncesijo in bo baje izdajal zakotni listič z vsememško tendenco; vse to bi naj še bilo, če ima mož res spričevalo srednjih šol, ali če mu pa manj kajo, kar je najbolj gotovo, potem smo pač radovalni, če bo visoko ministrstvo baje vloženi rekurz temu v prilog rešilo in izdajo tendencijo političnega lista pospešilo, ali odlok ces. kr. namestnije v Gradcu potrdilo?

— **Selitev v avgustu** je bila v Ljubljani precej živahna. Stanovanja je menjalo 60 družin in nad 70 posameznih strank. Pomanjkanje malih stanovanj in splošna draginja sta v mestu za srednji in delavski stan kričeča, in res se mora človek vprašati, kdaj bodo novi hišni gospodarji prišli k prepričanju, da je glede praktičnih stanovanj v Ljubljani polovica novih hiš sam — luksus! Nasledki tega so ti, da se ljudje selijo na periferijo, ali pa kar v bližnjo okolico.

— **V Pulj** se pelje danes ponocni vlak z dvorno kuhinjo in z osobjem.

— **Psa povozil** je včeraj populudne vrhniški vlak v bližini tobačne tovarne. Povoženi pes je bil lovski pes in imel lastnik Ivan Gole pred kratkim za njega 220 K, pa ga ni hotel dati.

— **Jetnišnico** v novi justični palači si je danes dopoludne po naročilu ministra ogledal c. kr. policijski svetnik in predstojnik policijske jetnišnice in antropometričnega urada g. Kamil Windt z Dunaja. Obiskal je tudi tukajšnji magistrat antropometrični urad.

— **Plačati ni hotel** Jakob Škoda v Miheličevi gostilni v Cerkvenih ulicah in je že vrh vrate razbijal. Ko ga je policaj odstranil, se mu je upiral in ni hotel iti ž njim. Moral je priti še jeden policaj, da sta ga spravila v »špehkar«.

— **Zaprli so postopača** Adolfa Dražila, ker je na Morguttijevem vrtu na Strmi poti št. 2 kradel sadje in polomil jedno drevo.

— **Majnovejše vesti.** Most se je podrl. V Monakovem gradijo nov most. Zgrajeni del se je podrl, pri čemer je ponesrečilo 17 delavcev, 12 jih je lahko, 5 pa težko ranjenih. — Burja je prevrnila vlak, ki je vozil iz Aten v Kefizijo. V vlaku je bilo 120 oseb, izmed katerih je bilo 40 težko ranjenih. — Podražene smodke. Dunajski tobakarji bodo zahtevali pri razprodaji tobaka in smodk več %, ker jim je s prosto kolportažo zmanjšan skupišek. — Od povedanih manevri. Velike konjeniške vaje v okrajih Przemysl in Lvov so odpovedane, ker radi deževja in mraza žito še ni dozorelo in ni še požeto. — S tramvajskim uslužbencem je ušla 35letna soprona nadinženerja Iv. Wagnerja v Budimpešti ter vzela seboj dva otroka in 36.000 K ter več dragocenosti. Prijeli so jo v Genfu. Uslužbenec je šele 17 let star. — Svinja! Visokospoštovani član dvorne družbe v Greizu, višji ravnatelj seminarja Collman je bil v juliju aretovan radi nesramnosti, ki jih je uganjal z učenci. Zlorabil je 300 (!!) učencev ter bil obsojen na 15 let ječe. — Obravnavava v zadavi Leoncovalla, ki je tožil milanski list »La Sera«, se ni vrnila, ker nista prišla glavni priči Gabriele D'Anunzio in prof. Panzacchi, italijanska pesnika. Obravnavava se je preložila, priči pa obsojeni na globo. Leoncovalla je »La Sera« obdolžila, da mu delajo libreta in deloma tudi glasbo drugi.

— **Obletnica.** Na današnji dan leta 1278. je v bitki na Moravskem polju padel češki kralj Přemysl Otakar II., ki je bil vladar tudi slovenskih pokrajin.

— **Največje stavbe sveta.** Cerkev sv. Petra v Rimu je dolga 186 m, cerkev Marije (Duomo Mariae nascenti) v Milanu 158 m, cerkev sv. Pavla v Londonu 157 m, S. Maria del Fiore v Florenci 155 m, S. Duen v Rouenu 131 m, stolna cerkev v Chârtresu 130 m, »Notre Dame« v Rouenu 130 m, Sv. Pavel v Rimu 127 m, Notre Dame v Parizu 126 m, stolna cerkev v Antverpah 122 m, cerkev sv. Štefana na Dunaju 102 m, stolna cerkev v Gentu 102 m. — Velika piramida Ghiseska v Egiptu je visoka 162 m, stolp cerkev v Koloniji 150 m, v Strassburgu 144 m, v Antverpah 141, piramida Keopova v Egiptu 135, stolp sv. Štefana na Dunaju 132 m, kupola sv. Petra v Rimu 129 m, kupola cerkev in stolp vrhu nje v Milanu 109 m.

— **Mož šesterih žen.** V Budimpešti so zaprli te dni natakarja Maksia Graibnerja, kateri se je izdajal za inženirja, zdravnika, odvetnika itd. ter se je poročal z dekleti iz boljših, premožnih hiš. Kadar je dobil ženino doto, je pa izginil ž njo brez sledu. Zadnja njegova žena je bila neka udova, in ljubezni mož je bil že na vlaku ž njenim premoženjem, ko ga je zgrabila policija. Pravijo, da nima Graibner nič manj kot šest živih žen.

— **Šivana srca.** Američanski zdravnik, dr. Sherman je poročal nedavno v nekem predavanju, da se je že večkrat posrečilo zdravnikom operirati človeško srce, ki je imelo po eno ali tudi več ran; in sicer so te rane zašili. Neki francoski zdravnik Lannay je tudi zašil pred kratkim rano v srcu, katero je naredila kroglica, ki pa ni segla dovolj globoko. Bolnik je sedaj baje popolnoma zdrav.

— **Ženska — roparica.** Iz Buka-rešta javljajo, da so zaledili v obližju Jassyja jako nevarno in predzrno roparsko tolpo, katera je imela kot načelnico in voditeljico 22letno, lepo žensko. Skozi več tednov je bila ta tolpa strah severnih rumunskih vasi. Vsako noč je oropala katero hišo ter mučila ali celo umorila prebivalce. Bestialna voditeljica je pokazala veliki svoj duh s tem, da je izumela vedno nove, rasfinirane muke, s katerimi so moralni roparji trpinčiti svoje žrtve. Oblastva so obdolžila roparsko tolpo 86 umorov, 198 drugih nasilstev in 648 roparskih činov. Na glavo načelnice so stavili 500 funtov šterlingov.

— **Samoumori v Monte Carlu.** V Monte Carlu imajo bajè nadzornika, katerega dolžnost je vsako jutro zgodaj preiskati vse parke in okolice, ali ni kje kaj mrtev samomorilcev. Ako ga najde, mu preiše žepo, vzame mu vse papirje, in ako je brez denarja, mu vtakne v žep par frankov, da ne bi mogel nihče reči,

samomorilcev se je usmrtil zato, ker je zaigral vse svoje premoženje. Potem še gre nadzornik po policijo. Pred par dnevi se je obesil na neko palmo v parku mlad Braziljanec De Gomittas, kateri je zaigral vse svoje neveste. Istega dne je nadzornik zanemaril svojo službo in ni pregledal parka, zato so našli drugi ljudje samomorilca brez vsakega krajevja. Nadzornik bo zato brčas izgubil službo.

Društva.

— **Prostov. požarna bramba** v Dobu priredi v nedeljo, dne 7. septembra t. l. o priliki desetletnice svojega obstanka velikansko vrtno veselico v Dobu (20 minut od domžalskega kolodvora) na prostorih gospode Adele Detela. Ker je ves čisti dobiček namenjen tako potrebnim šolski družbi sv. Cirila in Metoda in prostovljenu gasilnemu društvu, se bodo preplačila hvaležno prejemala. Vstopnice prodaja že deset dni naprej v Domžalah gostilna g. M. Januša, v Dobu trgovina g. A. Detela, v Kamniku Slatnar, Grašek, Kožel, v Ljubljani urar g. Fran Čuden, Mestni trg, v Lukovici g. A. Bečus (pošta), v Moravčah gostilna g. I. Tomana. Ker je ves prostor dobro pokrit, se vrši veselica ob vsakem vremenu.

— **Telovadno društvo, Sokol** v Idriji priredi v nedeljo, dne 31. avg. t. l. javno telovadbo na Šolskem trgu. Po telovadbi izlet k »Zagodu«, kjer bo vrtna veselica z godbo in plesom.

— **Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo** zboruje v četrtek, 4. dne septembra, v Zibiki, kjer bo hospitacija v III. razredu. Po zborovanju bo skupni obed, h kojem se naj vsakdo javi nadučitelju g. Fr. Brinarju. Pošta Pristava. Začetek pouka ob polu desetih. Pričakuje se obilna udeležba.

— **Slov. kmet. društvo za gornjegrajski okraj** ima v nedeljo, dne 31. avgusta t. l. ob 3. uri popoldne v prostorih g. Čuježa na Rečici svoj občni zbor. Spored: 1. Žanimivo predavanje potovnega učitelja g. Iv. Belé. 2. O gospodarsko-politični organizaciji Sp. Štajerja, govori znani ljudski govornik g. Iv. Kač. 3. Volitev novega odbora. 4. Razlogi in nasveti. »Slov. kmet. društvo« načriva napraviti letos sadno razstavo za gornjegrajski okraj. O prireditvi te razstave se bo razgovarjalo o priliki na znanjenega občnega zborna. — Ker imajo sadne razstave za povzdigo sadjarstva velikanski pomen, zato pridite — dragi kmetje — polnoštevilno, da pripomorete z nasvetom ali glasom do povzdige te važne, lepe dohodke noseče stranske panege kmetijstva.

— **Telefonska in brzjavna poročila.**

— **Dunaj** 28. avgusta. Te dni je krožila po listih vest, da je vlada ponudila Mladočohom, če opuste obstajajočo proti nagodbni, da pokliče tri Čehe v gospodsko zbornico, in da pride neki princ cesarske rodovine stanovat v Prago. Oficilno se razglaša, da je ta vest od konca do kraja izmišljena.

— **Dunaj** 28. avgusta. »Arbeiter-Zeitung« javlja, da je vojno ministarstvo pomilostilo bivšega nadporočnika Matačiča, ki je bil obsojen na šest let ječe, češ, da je kot ljubimec princezine Lujize Koburške falsificiral njene podpise na raznih menicah. Obsodilo ga je vojno sodišče v Zagrebu Socialni demokratje so v svojih listih, v parlamentu in v delegaciji opetovano dokazovali, da je bil Matačič po nedolžnem obsojen. Zahtevali so revizijo procesa. Ta se ni dovolila, pač pa je Matačič sedaj pomilovan in je že zapustil vojno kaznišnico v Möllersdorfu, v kateri je prebil tri leta osem mesecov.

— **Petrograd** 28. avgusta. Jutri se poroči velika kneginja Helena z grškim princem Nikolajem. Slavnosti bodo sijajne.</

Borzna poročila.

Dunajska borza

dne 28. avgusta 1902.

Skupni državni dolg v notah	101.80
Skupni državni dolg v srebru	101.70
Avstrijska zlata renta	121.55
Avstrijska kronska renta 4%	100.15
Ogrska zlata renta 4%	121.10
Ogrska kronska renta 4%	98.—
Avstro-ogrške bančne delnice	1584.—
Kreditne delnice	884.25
London vista	289.62
Nemški državni bankovci za 100 mark	116.95
20 mark	23.41
20 frankov	19.07
Italijanski bankovci	94.50
C. kr. cekini	11.26

Žitne cene v Budimpešti

dne 28. avgusta 1902.

Termin.

Pšenica za oktober	za 50 kg K 8.65
" " april	" 50 " 6.98
Rž " oktober	" 50 " 5.86
Koruza " september	" 50 " 5.21
Oves " maj	" 50 " 5.28
Oves " oktober	" 50 " 5.41

Efektiv.

Cena vzdržna.

30.000 kron znača glavni dobitek olomuške razstavne loterije. Opozorjam na to naše čitatelje, da se vrši srečkanje nepreklicno dne 25. septembra 1902, ter da se vsi dobitki dobiteljem izplačajo tudi v **gotovini po odbitku 10%**.

Najboljša hrana za zdrave želodčne in na hujfek ječa moka za otroke crevesu bolne otroke.

Proti zobobolu in gnilobi zob
Izborno deluje dobro znana **antiseptična**

Melousine ustna in Zobna voda
katera utrdi dlesno in odstranjuje neprjetno sapo iz ust.

1 steklenica z navodom 1 K.

Razpošilja se vsak dan z obratno pošto ne manj kot 2 steklenici.

Edina zaloga.

Zaloga vseh preizkušenih zdravil, medec. mil. medicinalnih vin, špecialitet, najfinješih parfumov, kirurgičnih obvez, svežih mineralnih vod i. t. d. (519—26)

Deželna lekarna Milana Leusteka
v Ljubljani, Restiljeva cesta št. 1
poleg novozgrajenega Fran Jožetovega jubil. mostu.

Umrli so v Ljubljani:

V deželini bolnici:

Dne 23. avgusta: Uršula Kepec, šivilja, 49 let, omečanje možganov.

Dne 24. avgusta: Fran Pretnar, kajžarjev sin, 1 dan, živiljenske slabosti. — Terezija Kodelja, branjar, 75 let, vsled raka. — Gregor Stibl, dñinar, 54 let, vsled raka. — Marija Trojar, posestnika žena, 41 let, brezkrvnost. — Uršula Lazar, črevljareva vdova, 65 let, kap.

Dne 25. avgusta: Josip Seliškar, delavčev sin, 16 let, srčna hiba.

V hiralnic:

Dne 21. avgusta: Matevž Brežič, dñinar, 55 let, ostarelost.

Dne 22. avgusta: Liza Hribenik, gostija, 64 let, vsled raka. — Fran Kozjek, zasebnik, 67 let, vsled raka.

Dne 26. avgusta: Mihgel Gregorič, mizar, 66 let, vsled raka.

Meteorologično poročilo.

Vrhina nad morjem 306.2 m. Srednji zračni tlak 736.0 mm.

Av	Čas opažovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C.	Vetrovi	Nebo	Predv. v 14 urah
27.	9. zvečer	736.5	19.1	sl. jzahod	jasno	
28.	7. zjutraj	737.1	16.2	sl. jug	oblačno	0 mm.
	2. popol.	736.5	25.7	sl. jzvzhod	del. jasno	0 mm.

Srednja včerajšnja temperatura 19.7°, normala: 17.6°.

Ne skisanim filistrom

ampak

prijateljem humorja

priporočamo

„Navihance“

spisal

Rado Murnik.

Velika 8. Str. 229.

Vsebina:

Indijanci. — Iz Dragovega dnevnika. — Prisiljeno zelje. — Matura. — Nirvana. — Ata Žužamaža. — Čačkočikar pa Križkraž. — Peklenski napredek. — Zavozlan roman. (1832-12)

Cena 2 K 50 h, po pošti 2 K 70 h.

Založništvo L. Schwentner
v Ljubljani, Dvorski trg 3.

Stanovanje

z dvema sobama in pritiklino se odda za 1. november.

Več se izve pri **L. Blumauerju**, Kolodvorske ulice št. 24. (2015-8)

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

Izved iz voznega reda

veljavna od dne 1. junija 1902. leta

Odkroj iz Ljubljane juž. kol. Proga čez Trbiž. Ob 12. uri 24 m. po noči osobni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Imomost, Monakovo, Ljubno, čez Selzthal v Aussee, Sevnograd, čez Klein-Reifing v Steyr, v Linu, na Dunaj čez Amstetten. — Ob 7. uri 5 m. sijutra osobni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Sevnograd, Imomost, čez Klein-Reifing v Linc, Budejvice, Pizen, Marijine vari, Heb, Francov vari, Karlove vari, Prago, Lipsko; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m. dopolne osobni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 3. uri 56 m. popoldne osobni vlak v Trbiž, Beljak, Pontabel, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj, — Ob 7. uri 56 m. popoldne osobni vlak v Trbiž, Beljak, Pontabel, Celovec, Franzensfeste, Monakovo, Ljubno; čez Selzthal v Sevnograd, Lend-Gastein, Zell ob Jezeru, Imomost, Bregenč, Cariš, Geneva, Pariz; čez Klein-Reifing v Steyr, Linc, Budejvice, Pizen, Marijine vari, Heb, Francov vari, Karlove vari, Prago, Lipsko, na Dunaj čez Amstetten. — Ob nedeljah v praznikih ob 5. uri 41 m. popoldne v Podhart-Kropu. — Ob 10. uri po noči osobni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Imomost, Monakovo, (Ljubljana-Monakovo direktni vozovi I. in II. razreda). — Proga v Novomestu in Kočevje. — Osobni vlaki: Ob 7. uri 17 m. zjutraj v Novomestu-Straža, Toplice, Kočevje, ob 1. uri 5 m. popoldne istotako, ob 7. uri 08 m. zvečer v Novomestu-Kočevje. — Prihod v Ljubljano juž. kol. Proga iz Trbiža. — Ob 3. uri 25 m. zjutraj osobni vlak z Dunaja čez Amstetten, iz Lipizza, Karlovih varov, Heb, Marijnih varov, Pzenja, Budejvice, Sevnograd, Linc, Steyr, Pariz, Geneve, Cariš, Bregenč, Imomosta, Zella ob Jezeru, Lend-Gastein, Ljubna, Celovec, Beljak, — Ob 11. uri 16 m. dopolne osobni vlak z Dunaja čez Amstetten, iz Lipizza, Karlovih varov, Heb, Marijnih varov, Pzenja, Budejvice, Sevnograd, Linc, Steyr, Pariz, Geneve, Cariš, Bregenč, Imomosta, Zella ob Jezeru, Lend-Gastein, Ljubna, Celovec, Beljak, Pontabla. — Ob 4. uri 44 m. popoldne osobni vlak z Dunaja, iz Ljubna, Selzthal, Beljak, Celovec, Monakova, Imomosta, Franzensfeste, Pontabla. — Ob 11. uri 16 m. dopolne osobni vlak z Dunaja, iz Lipizza, Prague, Francovih varov, Karlovih varov, Heb, Marijnih varov, Pzenja, Budejvice, Linc, Ljubna, Beljak, Celovec, Pontabla, čez Selzthal iz Imomosta. — Proga iz Novega mesta in Kočevja. — Osobni vlaki: Ob 8. uri 44 m. zjutraj, iz Novega mesta in Kočevja, ob 5. uri 50 m. popoldne ob 8. uri 28 m. zjutraj, ob 5. uri 50 m. zvečer, istotako. — Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik. — Mešani vlaki: Ob 5. uri 28 m. zjutraj, ob 5. uri 50 m. popoldne, ob 7. uri 09 m. in ob 10. uri 20 m. zvečer, poslednji vlak je ob nedeljah na praznikih. — Srednjeevropski čas je krajevnemu času v Ljubljani za 2 minute spred.

Ob 12. uri 24 m. po noči osobni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Imomost, Monakovo, Ljubno, Selzthal, Dunaj, — Ob 7. uri 5 m. sijutra osobni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Monakovo, Ljubno; čez Selzthal v Sevnograd, Lend-Gastein, Zell ob Jezeru, Imomost, Bregenč, Cariš, Geneva, Pariz; čez Klein-Reifing v Steyr, Linc, Budejvice, Pizen, Marijine vari, Heb, Francov vari, Karlove vari, Prago, Lipsko, na Dunaj čez Amstetten. — Ob 10. uri po noči osobni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Imomost, Monakovo, (Ljubljana-Monakovo direktni vozovi I. in II. razreda). — Proga v Novomestu in Kočevje. — Osobni vlaki: Ob 7. uri 17 m. zjutraj, iz Novemestu-Straža Toplice, Novemestu-Kočevje, ob 8. uri 30 m. zvečer, istotako. — Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik. — Mešani vlaki: Ob 5. uri 28 m. zjutraj, ob 5. uri 50 m. popoldne, ob 7. uri 09 m. in ob 10. uri 20 m. zvečer, poslednji vlak je ob nedeljah na praznikih. — Srednjeevropski čas je krajevnemu času v Ljubljani za 2 minute spred.

Prihod v Ljubljano drž. kol. iz Kamnika. — Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m. zjutraj, ob 11. uri 6 m. dopolne, ob 5. uri 10 m. in ob 9. uri 50 m. zvečer, poslednji vlak je ob nedeljah na praznikih. — Srednjeevropski čas je krajevnemu času v Ljubljani za 2 minute spred.

Ob 12. uri 24 m. po noči osobni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Imomost, Monakovo, Ljubno, Selzthal, Dunaj, — Ob 7. uri 5 m. sijutra osobni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Monakovo, Ljubno; čez Selzthal v Sevnograd, Lend-Gastein, Zell ob Jezeru, Imomost, Bregenč, Cariš, Geneva, Pariz; čez Klein-Reifing v Steyr, Linc, Budejvice, Pizen, Marijine vari, Heb, Francov vari, Karlove vari, Prago, Lipsko, na Dunaj čez Amstetten. — Ob 10. uri po noči osobni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Imomost, Monakovo, (Ljubljana-Monakovo direktni vozovi I. in II. razreda). — Proga v Novomestu in Kočevje. — Osobni vlaki: Ob 7. uri 17 m. zjutraj, iz Novemestu-Straža Toplice, Novemestu-Kočevje, ob 8. uri 30 m. zvečer, istotako. — Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik. — Mešani vlaki: Ob 5. uri 28 m. zjutraj, ob 5. uri 50 m. popoldne, ob 7. uri 09 m. in ob 10. uri 20 m. zvečer, poslednji vlak je ob nedeljah na praznikih. — Srednjeevropski čas je krajevnemu času v Ljubljani za 2 minute spred.

Ob 12. uri 24 m. po noči osobni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Imomost, Monakovo, Ljubno, Selzthal, Dunaj, — Ob 7. uri 5 m. sijutra osobni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Monakovo, Ljubno; čez Selzthal v Sevnograd, Lend-Gastein, Zell ob Jezeru, Imomost, Bregenč, Cariš, Geneva, Pariz; čez Klein-Reifing v Steyr, Linc, Budejvice, Pizen, Marijine vari, Heb, Francov vari, Karlove vari, Prago, Lipsko, na Dunaj čez Amstetten. — Ob 10. uri po noči osobni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Imomost, Monakovo, (Ljubljana-Monakovo direktni vozovi I. in II. razreda). — Proga v Novomestu in Kočevje. — Osobni vlaki: Ob 7. uri 17 m. zjutraj, iz Novemestu-Straža Toplice, Novemestu-Kočevje, ob 8. uri 30 m. zvečer, istotako. — Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik. — Mešani vlaki: Ob 5. uri 28 m. zjutraj, ob 5. uri 50 m. popoldne, ob 7. uri 09 m. in ob 10. uri 20 m. zvečer, poslednji vlak je ob nedeljah na praznikih. — Srednjeevropski čas je krajevnemu času v Ljubljani za 2 minute spred.

Ob 12. uri 24 m. po noči osobni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Imomost, Monakovo, Ljubno, Selzthal, Dunaj, — Ob 7. uri 5 m. sijutra osobni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Monakovo, Ljubno; čez Selzthal v Sevnograd, Lend-Gastein, Zell ob Jezeru, Imomost, Bregenč, Cariš, Geneva, Pariz; čez Klein-Reifing v Steyr, Linc, Budejvice, Pizen, Marijine vari, Heb, Francov vari, Karlove vari, Prago, Lipsko, na Dunaj čez Amstetten. — Ob 10. uri po noči osobni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Imomost, Monakovo, (Ljubljana-Monakovo direktni vozovi I. in II. razreda). — Proga v Novomestu in Kočevje. — Osobni vlaki: Ob 7. uri 17 m. zjutraj, iz Novemestu-Straža Toplice, Novemestu-Kočevje, ob 8. uri 30 m. zvečer, istotako. — Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik. — Mešani vlaki: Ob 5. uri 28 m. zjutraj, ob 5. uri 50 m. popoldne, ob 7. uri 09 m. in ob 10. uri 20 m. zvečer, poslednji vlak je ob nedeljah na praznikih. — Srednjeevropski čas je krajevnemu času v Ljubljani za 2 minute spred.

Ob 12. uri 24 m. po noči osobni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Imomost, Monakovo, Ljubno, Selzthal, Dunaj, — Ob